

Literatūra

RAŠTIJA
MENAS
MOKSLAS

NR. 252

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

X METAI

Sveikiname Čiurlionio Ansambli, švenčiantį savo 15 metų sukaktį ir koncertuojantį Chicagos lietuviams

NAUJIENOS

ČIURLIONIO ANSAMBLIO CHORAS IR KANKLININKĖS

JONAS LEONAS

ČIURLIONIO ANSAMBLIO 15 METŲ SUKAKTIS

ŠI SEKMADIENĮ, LAPKRIČIO 14 D.,
NEPAPRASTAJAME "NAUJIENŲ"
VAKARE, IŠKILMINGAI MINIMOS
"ČIURLIONIO" ANSAMBLIO 15 M.
SUKAKTUVĖS IR PAGERBIAMI
MIKULSKIAI

ŠTAI ANSAMBLIO ISTORIJA!

*"Vai lėkite dainos,
iš vargo nupintos..."*

Taigi, didysis ir reikšmingasis viso dabartinio lietuviškojo gyvenimo įvykis jau visai priartėjo!

Šį sekmadienį, lapkričio 14, Amerikos lietuvių sostinėje Čikagoje, istoriniame seniausiojo lietuvių dienraščio pasaulyje — "Naujienu" vakare, amžinai į širdį įstrigiančia dvasia ir nuotaika, bus atžymėta: *tauriausiojo ir brangiausiojo lietuviškojo veiksnio — "Čiurlionio" ansamblio 15 metų, jo įkūrėjo ir vadovo ALFONSO MIKULSKIO muzikinės veiklos 25 metų ir kanklių vadovės ONOS MIKULSKIENĖS 20 metų kankliavimo sukaktuvės.*

Apie Alfonso ir Onos Mikulskių veiklą jau rašiau, gi dabar — tebūna leista į "Naujienas" perkelti nors pačius ryškiausius "Čiurlionio" ansamblio istorijos bruožus. Imu iš čiurlioniečių apžvalginio leidinio (jo jau seniai niekur nebegalima

gauti), išleisto prieš kelerius metus (ten rašė dar nuo Vilniaus laikų ir dabar visą laiką čiurlionietis *Juozas Stempužis*).

* * *

Čiurlionio ansamblio įsikūrimas yra susijęs su Lietuvos tragedija 1940 m. Sovietų raud. armijai įsibrovus Lietuvon, Šaulių S-gos kultūriniai vienetai turėjo sustabdyti savo veikimą. Vilniaus šaulių rinktinės vyrų ir mišrus chorai pasivadino Vilniaus liaudies ansambliu ir pasirinko garsaus lietuvių dailininko ir muziko *Mikalojaus Konstantino ČIURLIONIO* vardą.

Pasirinkdamas Čiurlionio vardą, ansamblis tartum atgaivino M.K. Čiurlionio iki 1911 m. vestą Vilniuje lietuvių chorą. Tai buvo patvirtinimas, kad "lenkiškame" Vilniuje, amžinoje Lietuvos sostinėje, lietuvių ne naujai kuriama, bet sustiprinamas jos gaivališkas tęstinumas.

Ansamblio kūrėjai, priešakyje su jo vadovu *Alfonso Mikulskiu*, nežiūrint to meto netikrumo, dėjo ideologinius pagrindus ilgaamžiui kultūriniam vienetai ir jau pačioje pradžioje stengėsi kurti ir ugdyti pastovias naujojo kolektyvo tradicijas.

Didžiu užsidegimu ansamblio kūrimosi darbą rėmė *Ona Mikulskienė*, organizuodama kanklių orkestrą, *Marija Baronaitė*, vadovaudama tautiniams šokiams, ir choristai — a. a. *Kazimieras Tamoševičius*, buv. šaulių choro v-bos pirm., *Edvardas Karnėnas*, vėliau išrinktas pirmuoju ansamblio pirmininku ir ilgametis choro dainininkas *Antanas Kavaliūnas*, kuris ir šandien tebėra čiurlioniečių eilėse. *Vytautas Raulinaitis*, buvęs Vilniuje ansamblio vicepirmininkas, žymiai prisidėjo prie or-

ganizacinio darbo ir kaip dailininkas per eilę metų puošė ansamblio šventes bei leidinius savo gražiais darbais.

1940-1944 metų laikotarpyje, krašte siaučiant bolševikiškajai ir naciškajai okupacijai, čiurlioniečiai, dažnai patekdami į pavojus, lietuviška daina ragino tautą laisvės kovai. Taip 1941 metais enkavedistai, atėję į repeticiją, suėmė čiurlionietį *Mykolą Irlikį* ir ištrėmė į Sibirą. Pačiam vadovui *A. Mikulskui* nacių okupacijos metais reikėjo iš Vilniaus bėgti į siaurės Lietuvą ir ten ilgesnį laiką slapstytis.

Šiuo metu neturima tikslų duomenų, kiek koncertų čiurlioniečiai yra atlikę 1940-44 metais Lietuvoje. Galima suminėti tik apytikriai vietas, kuriose koncertai buvo surengti: Vilniuje (teatro Filharmonijos ir kitose salėse), Kaune (teatre, karininkų ramovėje), Panevėžyje, Ukmergėje, Šiauliuose, Trakuose, Zarasuose, Lentvaryje, Butrimonyse, Alytuje, švenčionyse, Adutiškyje, Kaišiadoryse, Onuškyje, Kruonyje. Per visus ketverius metus ansamblis beveik kiekvieną sekmadienį giedojo per pamaldas Vilniaus bažnyčiose.

Tačiau karas, po ketverių darbo metų tėvynėje, atbloškė dalį čiurlioniečių drauge su vadovu *A. Mikulskiu* į Vokietiją. Gyva meilė lietuviškajai dainai subūrė juos ir čia į krūvą. Stėjo ir naujų talkininkų. *Marija Baronaitė* grįžo pas čiurlioniečius ir pradėjo juos mokyti tautinių šokių, išbūdama visą tremties metą Vokietijoje ansamblio šokių vadove.

Darbas buvo pradėtas Vienoje, Austrijoje. 1944 m. spalio 29 d. įvyko pirmasis koncertas Vienos Koncertų Rūmų *Mocarto* (Tąsa 2-me psl.)

Čiurlionio Ansamblio 15 metų sukaktis

(Atkelta iš 1-mo psl.)

salėje. Tuose pačiuose koncertų Rūmuose buvo surengti dar 4 koncertai. Šimtmečiais garsioje Vienos Karlskirche bažnyčioje buvo surengti 2 dideli religiniai koncertai lietuviams ir austrams. Antrasis koncertas įvyko 1944 m. Kalėdų pirmą d. Diriguojant A. Mikulskiui, ansamblis drauge su Vienos radiofono simfoniniu orkestru ir pianistu Andriumi Kuprevičium prievargonų atliko lietuviškų kalėdinių ir žymesnių religinių giesmių koncertą.

1944 m. gruodžio pabaigoje čiurlioniečiai išsikėlė į Berlyną, kur sunkiomis sąlygomis ir gerokai aptirpę surengė įvairiose salėse 10 koncertų.

Tremtyje pradžioje tebuvo mišrus ir vyrų chorai bei tautinių šokių grupė. A. Mikulskis rūpinosi pasigaminti kankles, skudučius, rasti pastovią ir tinkamą pastogę visam ansambliui. Daugybė kliūčių neleidė visų sumanymų įgyvendinti... Tik karui pasibaigus visi įsikūrimo sunkumai buvo nugalėti, kai ansamblis susilaukė jautrios paramos iš prancūzų kariuomenės, ypač iš paties okupacinių dalinių viršininko, "Rhin et Danube" armijos vadovo generolo de Latre de Tassigny. Jo globoje ansamblis dalyvavo vienoje didžiausių švenčių 1945 m. birželio 15 d. Bad Schachene a. Bodensee, kurią generolas surengė pergalės proga aliantų kovotojams pagerbti. Koncerto programą atliko Paryžiaus simfoninis orkestras ir Čiurlionio ansamblis. Jame dalyvavo 78 aliantų generolai ir apie 1,500 kitų aukšto rango karininkų, apskritai, apie 5,000 klausytojų. Visoje pasaulio spaudoje buvo plačiai paminėta, kad šioje šventėje pasirodė lietuvių tautinio meno ansamblis.

Sis pasirodymas buvo vienas iš svarbesnių, atidaręs vartus ansamblio gastrolėms po visą Vokietiją. Netrukus čiurlioniečiai gavo tokią gausybę pakvietimų, kad 1945-46 metų sezoną atliko virš 200 koncertų. Tai buvo pats vaisingiausias sezonas.

Kai lietuvių stovyklos dar mažai ką girdėjo apie čiurlioniečius, tai jie jau buvo plačiai išraižę visas 3 Vokietijos zonas, daugiausia koncertuodami aliantų kariams.

Suprantama, kad ne tik kariškiai, bet netrukus ir intelektualiniai užsieniečių sluoksniai pradėjo domėtis garsėjančiu lietuvių ansambliu.

Dalyvaudami 5-se tarptautiniuose festivaluose (Baden-Baden, Bad Schachen, Luebeck, Muenchen, Schwenningen), jie šauniai apgynė lietuvių vardą, laimėdami pirmąsias vietas ir garsėjo kas kartą vis didesniam tautų rate.

Karsruhes, Mainzo, Darmstadto, Frankfurto, Tuebingeno, Hannoverio, Pabaltijo bei Goettingeno universitetams surengti koncertai sukėlė gyvą susidomėjimą lietuvių liaudies menu užsieniečių studentų ir profesorių tarpe. "Mes esame nustebinti lietuvių kūrybine jėga ir jų tautine kultūra. Mes niekad neužmiršime šių gražių vandenų". Prof. Dr. Henkel (Hannover) žodžiai čiurlioniečiams.

Buvo suskubta ir vokiečių muzikiniame pasaulyje pagarsėti, nes keliaujant per didžiųjų miestų teatrų scenas (Viena, Berlynas, Stuttgartas, Muenchenas, Baden-Baden, Konstanza, Augsburgas, Frankfurtas, Hamburgas, Bayreuthas), dažnai tekdavo sutikti ir žymiųjų vokiečių muzikų ansamblio koncertuose. Muencheno operos žymioji dainininkė Kaethe Neutwig pavadinusi čiurlioniečius "stebuklingais dainininkais". Bayreutho žymusis dirigentas Erich Bohner vadovaujantis Wagnerio miesto muzikiniam gyvenimui, surengė net specialų ansamblio koncertą vokiečiams, kad jie galėtų būti supažindinti su nuostabią lietuvių liaudies menu ir jo talentingųjų interpretatorių. Po koncerto dirigentas Erich Bohner įteikė ansambliui

Čiurlionietė šokėja, dalyvaus Naujienų koncerte lapkričio mėn. 14 d. Sokolų salėje.

raštą plačiai ir išsamiai, kaip muzikas, vertindamas ansamblį.

Mokslininkų ir menininkų susidomėjimas lietuviškąja daina pasidarė toks didelis, kad čiurlioniečiams jau išvykstant į JAV, 1949 m. gegužės mėn. atskubėjo Paryžiaus radiofono muzikos skyriaus redaktorė Clara Candiani, talkininkaujama žymaus prancūzų rašytojo ir filosofo Bertrand de la Salle bei "Figaro" laikraščio redaktoriaus Pierre Seize užrašyti ansamblio koncertą Paryžiaus radiofonui. Pierre Seize šį apsilankymą pas čiurlioniečius plačiai aprašė populiariame Paryžiaus laikraštyje "Figaro", dėdamas straipsnius per eilę numerių pirmajame puslapyje.

Reikia prisiminti, kad ir trys stambiausi Vokietijos radiofonai: Stuttgarto, Muencheno ir Hamburgo, turi savo archyvuose užrašę ansamblio koncertus ir juos transliuoja lietuvių švenčių bei kitomis progomis. Vienos mokslų akademija užrašė mūsų dainas į plokšteles ir jas naudoja folkloro studijoms.

Kai dar niekur stovyklose nesigirdėjo jokio balso apie telkimą ne tik kultūrinių, bet ir materialinių išteklių Lietuvos laisvės reikalams, 1945 m. birž. 24 d. Kempeno teatre, dalyvaujant visuomenės atstovams, ansamblis įsteigė Lietuvos Nepriklausomos valstybės Atstatymo Fondą, ir ten pat įvykusio koncerto pajamas paskyrė šiam fondui. Vėliau ansamblis tas lėšas perdavė prie Vliko įsteigtam Tautos Fondui. Šiandien, tesėdami savo pažadą, čiurlioniečiai pajamų dalį taip pat skiria Tautos Fondui.

Šių puslapių neužtenka nušviesti kiekvieno čiurlioniečio meilės ir pasiaukojimo bendrajam tikslui bei ansamblio atliktų uždavinių platumos. Gal būtų, skaičiais būtų lengviau nusakyti čiurlioniečių veiklą, bet jie per daug nebylūs. Vlikas 1946 m. vasario 16 d. apdovanojo ansamblį premija. Tai geriausias įrodymas, kiek buvo reikšminga ansamblio meninė veikla tremtyje. JAV lietuviams, kad ir iš toli sekdami ansamblio darbą, neliko abejingi. Lietuvai Vaduoti Sąjungą 1947 m. vasario 16 d. paskyrė ansambliui premiją, o Balfo pirmininkas dr. J. Končius, lankydamasis Europoj, reikšmingai rėmė materialiai.

1944-49 metų laikotarpyje Vokietijoje ansamblis atliko 297 koncertus ir apie 120 religinių koncertų. Daugiausia iš jų 123 koncertai įvyko prancūzų zonoje, kuriuos girdėjo apie 30,000 prancūzų. Apskritai, koncertus Vokietijoje aplankė apie 119,000 užsieniečių. Ansamblio repertuarė buvo apie 80 liaudies dainų, kurių didelė dalis harmonizuota paties A. Mikulskio, 30 religinių giesmių, vienos pilnos mišios ir 18 tautinių šokių. Liaudies instrumentų orkestrą sudarė 10 kanklių, 2 sekminių rageliai, 2 birbynės, 2 lumzdeliai, 2 triubos ir 8 komplektai skudučių.

Ansamblio MENO VADOVAIS yra buvę:

2 — NAUJENOS: — CHICAGO 8, ILLINOIS
1954 M. LAPKRIČIO 13 D., ŠEŠTADIENIS

Julius Raštikis, chormeisteris, 1940, Vilniuje, Vladas Baltrušaitis, dirigentas, 1941, Vilniuje, Antanas Gimžauskas dirig. ir chormeisteris, 1941-44, Vilniuje, Juozas Ambrazas, chormeisteris, 1941, Vilniuje, Bronius Kiveris, koncertmeisteris, 1946-48, Vokietijoje, Julius Kazėnas, chormeisteris, 1948, Vokietijoje, Antanas Skridulis, chormeisteris, 1948-49, Vokietijoje, Pranas Stepulis, kanklių ork. vadovas, 1941-42, Vilniuje, Z. Fledžinskaitė-Pempienė, šokių vadovė, 1940, Vilniuje, Marija Baronaitė-Grėbliūnienė, šokių vadovė, 1941, Vilniuje, 1944-49, Vokietijoje, A. Ličkūnaitė, šokių vadovė, 1941-42, Vilniuje, Jonas Krukis, šokių vadovas, 1942-44, Vilniuje, Aldona Valeišaitė, šokių vadovė, 1949, Clevelande, Liūdas Sagys, šokių vadovas, 1950, Clevelande. Vytautas Aukštuolis (laikinai) Clevelande šokių vadovas.

Dabar šokių vadove yra Aldona Sklėriūtė-Raulinaitienė.

PRANESEJOMIS buvo:

Aleksandra Sagienė, (anglų, vokiečių), Elena Karazijienė, (prancūzų, vokiečių), Jadvyga Liutkutė, (prancūzų, vokiečių), Bronė Jameikienė, (anglų, vokiečių), Dalia Kubertavičiūtė, (anglų, vokiečių), Aleksandra Bernatavičiūtė, (angl., vok.), Aldona Čelnaitė, (lenkų), Aldona Stempuzienė, (prancūzų), Ann Francis Ambrose, (anglų), Vladas Merkys, (prancūzų, vokiečių), Regina Malcanaitė-Petrauskienė, - anglų. Dabar pranešėja (anglų) yra Aldona Malcanaitė.

Ansambliui pirmininkavo:

Edvardas Karnėnas — 1940-42, Vilniuje ir JAV; Juozas Vosyliūnas — 1943-44, Vilniuje; Juozas Stempuzis — 1944-45, 1946-48, 1950, Vokietijoje ir JAV; Aleksandras Milvydas — 1945, Vokietijoje; Jonas Dagys — 1945-46, Vokietijoje; Vladas Bosikis — 1948, Vokietijoje; Vytautas Giedraitis — 1948, Vokietijoje; Edmundas Čapkevičius — 1949-50, Vokietijoje ir JAV;

Dabar pirmininku yra Jaunutis Nasvytis.

Reikia išskiriančiai atžymėti, jog tai, kad čiurlioniečiai atvykdami į Ameriką neišsibarstė, o vienoje vietoje — Clevelande — įsikūrė, tai brangus lietuviškajam reikalui pasidarbavimas. O šituo pasirūpino žinomas senesnės kartos veikėjas STEPONAS NASVYTIS, talkininkaujamas šių Clevelando lietuvių:

AUGUSTINAVIČIUS, Juozas
AUGUSTINAVIČIENĖ, Aldona
BARTKŪNAS, Bronius (jau miręs)
ČIURLIONIS, Tomas
DAMUŠIS, Adolfas
DROSUTIS, Mikas
JUŠKA, Pranas
KARPIUS, Kazys
MANLEIK, Nellie
MARTINKUS, Jurgis
MIŠČIKIENĖ, Marija
MIŠČIKAS, Justinas
MULIOLIS, Petras
NASVYTIENĖ, Juzefa
POLTERIS, Jonas
PRAŠKEVIČIENĖ, Stella
PRAŠKEVIČIUS, Antanas
SALASEVIČIUS, Jurgis
ŠIMKŪNAS, Antanas
SMETONIENĖ, Birutė
SMETONIENĖ, Sofija
TAMOSAITIS, Stasys
ZALOGA, Antanas
ŽIŪRYS, Pijus

Žymesnieji čiurlioniečių pasirodymai:

1944 spalio 29 pirmasis koncertas tremtyje Vienoje.

1945 gegužės 16 koncertas Feldkircho pilyje, Austrijoje, kurį plačiai aprašė šveicarų žurnalistai.

1945 birželio 15 dalyvauta drauge su Paryžiaus simfoniniu orkestru generolo de Latre de Tassigny surengtoje šventėje-koncerte Bad Schachene, Vok.

(Tęsa 3-čiam psl.)

Alfonsas Mikulskis, Čiurlionio Ansamblio dirigentas

Ona Mikulskienė, Čiurlionio Ansamblio kanklių vadovė

Čiurlionio Ansamblio 15 metų sukaktis

(Atkelta iš 2-ro psl.)

- 1945 liepos 8 atliktas 50-tasis koncertas Markt Oberdorfe, Vokietijoje, JAV 80-tai Inf. divizijai. Šį sukaktuvinį koncertą surengė Kempteno lietuvių tremtinių stovykla.
- 1945 rugsėjo 15-21 įvyko 4 koncertai Baden-Badene, kurhauzo ir teatro salėse.
- 1945 spalio 1-2 įvyko 4 koncertai Konstanzoje, miesto teatre, prancūzams bei vokiečiams.
- 1946 sausio 20 Dettingene b. Urach įvyko 100-tasis ansamblio koncertas.
- 1946 gegužės 18 koncertas Augsburgio miesto teatre.
- 1946 birželio 6 dalyvauta tautų festivalyje Luebecke.
- 1946 birželio 10 dalyvauta tautų festivaly Baden-Badene.
- 1946 birželio 14 koncertas Stuttgarto miesto teatre.
- 1946 rugsėjo 9 Muencheno universiteto salėje.
- 1947 sausio 1 Triere N. Metų koncertas prancūzų karininkams.
- 1947 sausio 9 įvyko 200-tasis ansamblio koncertas Bittburge, Liuksemburgo kariams.
- 1947 vasario 25-26 įvyko 2 koncertai įžymiajame Wagnerio muzikos mieste Bayreuthe.
- 1947 birželio 16 Bad Nauheimo teatre įvyko koncertas, kurį organizavo JAV vyriausios karinės vadovybės kultūrinių parengimų skyrius.
- 1948 liepos 9 ansamblis pasirodė garsiajam JAV menedžeriui Sol Hurokui, Muenchene.
- 1950 kovo 6 pirmasis ansamblio koncertas Amerikoje, Severance Hall, Clevelande.
- 1950 balandžio 16 Civic Opera House, Chicagoje.
- 1950 balandžio 30 Lietuvių salėje, Pittsburghe.
- 1950 balandžio 30 St. Vincent auditorijoje, Pittsburghe.
- 1950 birželio 30 Eaton auditorijoje, Toronte, Kanadoj.
- 1950 rugsėjo 30 Academy of Music salėj, Philadelphiaje.
- 1950 spalio 1 Carnegie Hall, New Yorke. Toliau Washingtone, Hartforde, Akrone, Detroite ir kt. Ogi štai kone kas savaitė dabar 7 koncertai iš eilės!

Savajame Clevelande, tur būt, čiurlioniečiams dažniausiai dabar tenka koncertuoti. Čia dalyvaujama tai viena ar kita kultūrine ar politine proga. Išskirtinas koncertas su Clevelando simfoniniu orkestru buvo šiemet vasario 16 proga (apie jį rašiau "Naujienose"), toliau per spalvotą televiziją pasirodyta visai Amerikai. Per televiziją turėta valanda pasirodymo Clevelandui.

Žvelgiant į čiurlioniečių istoriją, susikaupimu reikia prabilti:

... Nuliūdo kapais apsiklojus tėvynė
ir motinos išverkė šviesias akis...

Štai iš Tėvynės laisvės aukuro amžiais kalbės šie čiurlioniečiai:

Kun. Alfonsas Lipniūnas, ansamblio garbės narys, nacių nukankintas koncentracijos stovykloje;

Mjr. Stasys Puodzius, ansamblio garbės narys, nacių nukankintas koncentracijos stovykloje;

Kazimieras Tamoševičius, ansamblio valdybos narys, žuvęs Drezdene;

Andrius Skiepinaitis, ansamblio valdybos narys, žuvęs Vilniuje;

Antanas Kalibatas, žuvęs Vilniuje;

Pranas Būga, bolševikų nužudytas Lietuvoje;

Ona Būgienė, bolševikų išvežta į Sibirą;

Petras Misiūnas, bolševikų išvežtas į Sibirą;

Mykolas Irlakis, bolševikų išvežtas į Sibirą.

Taigi, tikrai:

"Tarybbinė santvarka suteikė visas gali-

mybes vystyti lietuviškam menui — tautiniam menui savo forma, socialistiniam savo turiniu" —

Šitai iš okupuotos Lietuvos, rusų NKVD diriguojama bimbincje "Laisvėje" (Nr.89, 1951 gegužės 5) kompartiškai vapaliojo, rašydama apie ansamblėlį, O. Žalinkevičaitė-Petrauskienė (Alė Sidabraitė), kuri kartu su Nele Vosyliūte-Dauguvietiene, palikusi demokratinį pasaulį iš Pietų Vokietijos grįžo pas okupantą.

Taip, ta "tarybinė santvarka" žudė ir trėmė Sibiran net ir čiurlioniečius!

Tepasako raudonieji budeliai, kur yra "originalūs" ansamblečiai iš Vilniaus Filharmonijos, anuomet rusų enkavedistų išvežti Sibiran:

Albinas Lelešius (areštuotas per repeticiją), A. Mažeika ir Vladas Narbutas.

Taip, net lietuviškosios dainos žmonės turėjo mirti, nes taip darbuotasi "socialistiniam menui savo turiniu".

Taigi, ir krauju Lietuvos laisvės reikalui čiurlioniečių yra įsirašyta lietuvių tautos kančių istorijon!

Čiurlioniečių veiklos pobūdį savo laiku spaudai Alfonsas Mikulskis yra taip aptaręs:

"Ansamblis yra užsibrėžęs būti ne šiaip choru — dainoms, kompozicijoms padainuoti, o yra pasiskyręs tam tikrą uždavinį — kultivuoti ir atskleisti mūsų lietuvių tautinį meną, specialiai — dainą, muziką ir šokius. Parodyti, ką mūsų tauta, platieji jos sluogsniai, vadinamoji liaudis yra sukūrusi dainos, instrumentinės muzikos ir šokio srityje. Šalia to, mes išnešame aikštėn dar ne muzikos srities meną — tautinius drabužius.

Čiurlionio ansambliui likimas lėmė vykdyti uždavinį, kuris, atvirai kalbant, siekia toliau už grynai meninų ribų. Būtent, per mūsų tautinio meno lobių atskleidimą parodyti kitų tautybių žmonėms, o taip pat ir saviesiems mūsų tautos seną ir augštą dvasinę kultūrą bei tos kultūros savitumą, o tuo pačiu

(Tąsa 4-am psl.)

KALBOS DALYKAI

REDAGUOJA
DR. P. JONIKAS

Angliškųjų skolinių žodynas

(Tęsins iš 1954.X.27 "Literatūros")

dikšineris (dictionary), žodynas. — Kad jau taip labai nori žinoti, ką visi *angelcki* žodžiai *mynina*, tai nusipirk *Lalio dikšinerį*. Girdėjau, kad valparaiziečiams duodate *Lalio dikšinerį* už pusę *praiso*, tai gal ir man duosite, juk ir aš noriu mokytis.

dylas, dyl (deal). Amerikos lietuviai šituo žodžiu supranta kuone vien tikrai prekybinį reikalą, interesą ir to visko užbaigimą, nes jie sako: *Iščenčiavau auzą* ant *farmos* ir manau, kad padariau gerą *dylą*. *Pardaviau auzą*, bet *neužklozavau* dar *dylo*, tai negavau *komišino*, o pinigų trūksta, tai pažyčyk man 20. *dolerių*. Nei *netrajyk* tu su juo padaryti *dyl*, ba jis pats nežino, ko jis nori.

dilėjyti (to delay), trukdyti; atidėlioti, tęsti, vilkinti. — Tas *krukas džiodžius*, matyti, su *lojeriais* susiuostęs, mano *keisą dilėjina* ir *dilėjina*.

dylėris (dealer), pirklys; verteiva. — Tas *dylėris* moka *dylyti*; jo ir *diprešinas nenukakino*. *Dylyk* tik su sąžiningais *dylėriais*, tai niekad *nepralūzysi*.

dylėti (to deal), prekiauti, vertelgauti, biznio reikalų turėti. — *Velnias* gali su juo *dylyti* — toks *krukas!* Aš *dylinu* su visais, kurie užmoka. *Nedylyk*, girdi, su komunistais, *nedylyk* su fašistais, *nedylyk* su raudonais, *nedylyk* su rudais, tarsi *doleriai* jau būtų ne žali, bet raudoni ir rudi.

dimpelis (dimple), maža duobutė žande, smakre ar kur nors kitur veido ar kūno plotmėje. — Aš ją visada atpažinčiau iš jos *dimpelio* ant veido.

diner, dineris (dinner), pietūs, svarbiausias dienos valgis. — Aš šandie dirbsiu *overtajų*, tai įdėk ma didelį *diner* į *dinerkę*. Amerike *dinerį* valgo me per vakarienę, ne per pietus, kaip senoj *kontrėj*.

diogas (dog), šuo. — *Vačykis* to *diogo*, nekišk nagų, ba įkąs.

dionacas (doughnut), taukuose keptas riestainis. — *Dionacas* yra toks *kėksas*, kuris turi *ol*, žinai, kaip *kringelis* ar *baronka* senoj *kontrėj* (aiškina dypukui senasis Amerikos lietuvis). Aš *dionacų* visai nevalgau, ba jie yra labai *gryzi* ir mano *stomekui neįtina*. Du *dionacai* ir kavos puodelis tai

mano pusryčiai.

diōzyti (to doze), snausti. — Už *vačmoną* dirbu, tai per naktį *diozinu* prie pečiaus.

dyp (deep), gilus, gilų, giliai. — Tas *leikas* yra baisiai *dyp*. *Džianuk, nesvimyk* tē, ba tē yra labai *dyp*. Šitaip *dyp* jis *daivina*, vaje, vaje, ar beiškil!

dypas (depot), geležink. stotis, depas, garvežinė; sandėlis, podėlis. — *Runinau* ant *dypo*, kaip *akis išdeges*, ir vis tiek jau rađau *treiną* išėjusi. Mano *Tonis* ant *dypo* už *dženitorių* dirba. Gavau nuo savo *boiso* laišką, ir jis sako, kad armijos *dype* už *storkyperį* dirbęs, kad į frontą neišsiuntę, dėkui Dievui.

diprenčas, diprensas, difrenčas, difrensas (difference), skirtumas, nesutikimas, nesutapimas, diferencija. — *Diprenčas* tarp republikonų ir demokratų partijų seniau būdavo labai švakas, bet Ruzveltui viešpataujant pasidarė baisiai drūtas. Sakau aš jiems, kad susigadykit, juk koks gi čia tarp jūsų *diprensas*, bet jiedu užsikirtę *divorso*, ir *dacol*. Baisus *difrenčas*, daktare, kai pamislįji, kaip buvo tada, kada mes Amerikon atvažiavome, ir kaip yra dabar, kada dypukai atvažiavo: juk tada nebuvo nei *junijų*, nei gerų *pėdžių*, nei *karų*, nei *radijušų*, nei *televizijų*, nei *vakacijų*, nei savų *auzų* — nieko. Sakyk gi tū man, koks čia po velniais *diprensas* tarp fašistų, komunistų ir demokratų, kad visi smagiai išgėrusius *reština* ir į *džėlą* kiša?

diprešin, diprešinas, dipresija (depression), įdubimas; prislėgta nuotaika; ūkinis krašto susmukimas, sunykinimas, depresija. (*Diprešin, diprešinas* ar *dipresija* Amerikos lietuvių buvo labai retai tevartojami, o jei ir vartojami, tai tik įdubos ir prislėgtos nuotaikos sąvokoms nuskaiti. Tačiau kai atėjo 1929 m. baisioji krizė, kai užsidarinėjo fabrikai ir bankai, o milijonai žmonių paliko bė darbo ir cento, tada turtingieji ir "išmintingieji" krašto ponai pradėjo tą didelį nedarbą, negerovę ir nelaimę vadinti tik depresija, ne krize, kas iš tikrųjų buvo. O lietuviai tuoj pasigavo žodį *depression*, ir iš jo pasidarė *diprešingą, dipresiją* ar tik *di-*

prešin.) — Ta sena lova ir matrasas taip susidėvėjo, kad vidury *diprešinas*, tartum *dičė* laukuose. Nežinau, daktare, koks *diprešinas* mano bobą slėgia, kad visada susiraukusi, kaip devynios pėtynėcios. Tokią gražią *auzą* turėjau, tokią gražią, bet kai atėjo *diprešin*, tai viską atėmė, nors jau tik du tūkstančiai nesumokėtų *morgičių* bebuvo. *Džianai, Džianai*, eikš! Tik dabar *parruninau* nuo bankos. Dievulėli brangiausias, kas ten darosi! Šauksmas, riksmas, verkimas, plaukų nuo galvos rovimas — baisu, baisu, baisu! Šaukia, keikia, draskosi, kam tokioj *ratin* bankoj pinigų laikė, kam neišėmė ir į geresnę nepadėjo arba namie paslėpė *nekypino*. O baisiausiai visi keikia tą rupūžę bankierių, kuris per dienų dienas sakė, *peiperiuose* skelbė, kad jo banka tvirta, kaip uola, kad jis baisiai geras lietuvis, ba nuo Smetonos iš seno *kontro* medalijoną gavęs... Motin, motin, nusiramink, nuštilk. Juk žinai, kad visi medalijonai turi dvi puses, taigi ir šitas ne vieną, bet dvi. Sako, kad viena jo pusė rodanti gerus Vytauto laikus, kita — pekliškus Hitlerio su Musoliniu. Ir ta blogoji pusė nulėmė bankos likimą, nulėmė. Tai *šiuur*, kad nulėmė. *Runykime, Džianuk, runykime* dar sykį žiūrėti, kas ten darosi, gal dar gausime ką, gal,

Dievas duos, banka atsidarys. *Runykime!*... Tu, *Džio*, protingiau padarei už mane, daug protingiau, ba tu gėrei, dainavai ir *gutajēm* turėjai, o aš dirbau, lupau, kaip mulas, *seivinau* ir gyvenau, kaip *maizeris*, ir kas iš to? Sakyk, kas iš to? Juk *diprešinas* viską nušlavė, ir dabar mudu abudu lygūs, kaip pirštai... "Ha, ha, ha", smarkiai kvatojosi *Džiovas*, iš kurio burnos dar smarkiau trenkė *munšainas*, "trenkė, kaip *dipresija* į tą banką, iš kurio visos žmonių santaupos išlakstė..." — "O aš *neblėminu* nei bankieriaus, nei kitokio *senobičiaus* už banko *užklozavimą*, no, aš *blėminu* tik šitą visai *ratin* kapitalistišką sistemą, *dacol, dacol!*" šaukė vienas "Vilnies" darbininkas, kuris tik prieš pietus buvo nunešęs bankan \$400.00, o po pietų tuoj užsidarė "rupūžė", kaip jis paskui sakydavo.

(B. d.)

Dr. Alg. Margeris

PARKWAY CATERING

For the finest in catering

We specialize in

PARTIES, BANQUETS,
SHOWERS, WEDDINGS.
2100 Lincoln Park West
Diversey 8-5000

D E M E S I O !

D E M E S I O !

JAU IŠEJO IŠ SPAUDOS

PIRMĄ KARTĄ LIETUVIŲ KALBA, DIDŽIULIS

AFORIZMŲ RINKINYS

VIRŠ 1,500 AUTORIŲ RINKTINIAI AFORIZMAI, SATYROS, KEISTI UŽRAŠAI, EPITETAI, ŽYMIJŲ ŽMONIŲ PASKUTINIAI ŽODŽIAI PRIEŠ MIRTĮ, 50-TIES TAUTŲ RINKTINĖS PATARLĖS, PRIEZODŽIAI, HUMORISTINĖS MINTYS IR KITI SAKYMAI.

VIRŠ 10,000 POSAKIŲ VISŲ AMŽIŲ FILOSOFŲ, POETŲ, RAŠYTOJŲ, TEOLOGŲ, ATEISTŲ, MOKSLININKŲ, POLITIKŲ, AVANTIURISTŲ IR KITŲ MINTYS, PRADEDANT MOZE IR BAIGIANT PITIGRILLI. MAKSIMAI, KURIE ŠIMTMEČIAIS BUVO DRAUDŽIAMAI CENZŪROS.

IŠTRAUKOS IŠ BIBLIJOS, KORANO, TALMUDO IR KITŲ ŠVENTRAŠČIŲ.

RINKINYS TURI 544 PSLP. GRAŽIAI ĮRIŠTAS Į KIETUS VIRŠELIUS. LABAI PATOGUS SKAITYMOI FORMATAS.

NEATIDĖLIJANT UŽSISAKYKIT ŠIĄ IDOMIĄ KNYGĄ SAU, IR SAVO PAŽĪSTAMIEMS Į TUOS KRAŠTUS, KURIUOSE VALIUTOS IŠSIUNTIMAS YRA SUVARŽYTAS.

DĖL LABAI MAŽO TIRAŽO, ŠI KNYGA Į SPAUDOS KIOSKUS NEBŪS SIUNČIAMA.

KAINA SU PERSIUNTIMU KANADOJE — \$6.00.
VISUR KITUR — \$6.50.

SIŪSKIT PINIGUS ŠIOS KNYGOS PLATINTOJUI IR TUOJ JĄ GAUSIT.

M. ČAPKAUSKAS, 1220 BISHOP STR., APT 3,
MONTREAL, QUE., CANADA (Tel. UN 1-1900).

Čiurlionio Ansamblio 15 metų sukaktis

(Taša iš 3-čio psl.)

parodyti ir lietuvių tautos vertę, stiprinti jos padėtį, besišaukiant savo teisių. Tai, žinoma, jau yra kaip ir politinė sritis, bet mes šitokios politikos visai nenorime vengti. Priešingai, jaučiamės, kad tai tik labiau įprasmina mūsų darbą.

O šio tikslo siekiant, ansamblio grynai tautinis-folklorinis "veidas" yra kaip tik, mūsų nuomone, labai tinkama

priemonė. Šio savo "veido" atsisakęs, virtęs šiaip chorų, ansamblių išbrauktų vieną "ginklo rūšį" iš mūsų bendros tautinės kovos.

Su mūsų folklorine muzika mes drąsiai galime stoti į varžybas su bet kurios kitos tautos folklorine muzika ir tose varžybose laimėti garbingą vietą. Kadangi mūsų tikslas ir yra kitų tarpe garbingai pasirodyti su mūsų tautos kul-

tūra, tai ši sritis ir yra tam tikslui tinkamiausia".

Šiuo metu "Čiurlionio" valdybą sudaro: *Jaunutis Nasvytis* — pirm., *Jonas Citavičius* — vicepirm., *Emilija Skrabulytė* — sekretorė; *Aleksas Liutkus* — kasininkas ir *Vytautas Brizgys* — reikalų vedėjas.

Baigdamas, norėčiau čiurlioniečiams dainos žodžiais palinkėti — tebūna jų skambioji lietuviškoji sutartinė galinguoju ginklu, žygiuojant gražinti —

"LAISVĖS TĖVYNEI NUMYLETAI".

Anekdotai iš garsių žmonių gyvenimo

Pirmutinis ir paskutinis Edisono išradimas

Kai Edisonas buvo jau pagarsėjęs visame pasaulyje, tai jam tekdavo dažnai gintis nuo įvairių žurnalistų, fotografų ir t.t. Vieną gražų sekmadienį, kai jis norėjo pasilsėti ir ramiai praleisti savo laisvą laiką, pas jį atvyko labai įkyrus reporteris ir ėmė neatsitraukdamas prašyti, kad Edisonas nupasakotų bent trumpai savo visą gyvenimą. Edisonas spyrėsi, kiek galėdamas, bet pagaliau turėjo nusileisti: reporteris išsiderėjo, kad Edisonas jam papasakos apie savo pirmutinį ir paskutinį išradimą.

"Jaunas būdamas", ėmė pasakoti garsus išradėjas, "tarnavau banke, užimdamas nelabai aukštą vietą. Nelaimėi senas turtingas bankininkas turėjo labai gražią dukterį, į kurią aš įsimylėjau virš ausų. Būsimas mano uošvis, pastebėjęs mano jausmus, įteikė man ultimatumą: jei, girdi, išrasi prietaisą, kuris tikrai apsaugos mano seifus, tai leisiu dukterį už tavęs. Aš pritaisiau prie seifo elektrinius spąstus, kurie, pagavę įsilaužėją, pajėgė jį laikyti kad ir ištisą parą. Senis bankininkas pat pirmąją naktį po spąstų įmontavimo užsimanė išbandyti mano išradimo vertę ir... buvo pačiupintas gana nešvelniai ir išlaikytas nelaisvėje iki pat ryto; atėję į darbą tarnautojai išgelbėjo seną smalsuolį. Jis išsėjo savo pažadą, ir aš vedžiau jo žavią dukterį. Štai mano pirmojo išradimo istorija..." Edisonas nutilo.

"O jūsų paskutinis išradimas?" sušuko nudžiugęs reporteris.

"Mano paskutinis išradimas? Istorija, kurią aš jums papasakojau apie savo pirmutinį išradimą!" pritrėnkė Edisonas, gudriai šypsodamasis, įkyrųjį reporterį.

Išgąsdintas astronomas

Garsus astronomas Vilhelmas Struve, Pulkovo observatorijos direktorius, nemėgo prašmatnaus caro rūmų gyvenimo ir geriausiai jautėsi, sėdėdamas prie savo teleskopo. Vieną kartą caras Nikalojus I, lydintas gausaus dvariškių būrio, aplankė garsųjį astronomą darbo metu. Dvariškiai, kunigaikščiai ir generolai, buvo labai puošniai apsirengę ir apsikabinę ordinais ir žvaigždėmis. Sumišęs Struve pasislėpė kažkur už teleskopo. Didysis kunigaikštis Michail Pavlovič (caro brolis), žinomas savo aštriu ir vykusiu sąmojumu, kreipėsi į Struve: "Aš labai gerai suprantu jūsų išgąstį, pone Struve: juk astronomui tikrai turi būti neįauku, kai jis mato tiek žvaigždžių ne joms skirtose vietose!"

Pretenzijos pasaulio čempionui

1886 m., Vilhelmas Steinitz'

5 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, NOVEMBER 13, 1954

as, nugalėjęs Zuckertort'ą, buvo pripažintas oficialiai pirmuoju pasaulio šachmatų meistrėiu. Būdamas turnyro metu Maskvoje, jis gavo laišką iš kažkokio mėgėjo, gyvenusio nedideliame bažnytkaimyje Rostovo gubernijoje. Laiško autorius rašė: "Tamsta drįsti vadintis pasaulio meistrėiu, o juk Tamsta niekad nesi žaidęs su manim. Mūsų bažnytkaimio apylinkėje nėra nė vieno šachmatininko, kuris galėtų atsilaikyti prieš mane. Tad laikau Tamstą "samozvanču" (rusų "samozvanec" — pats save ku nors pavadinęs) ir neteisėtu

kuri gros sokiams Rudeniniame NAUJIENŲ koncerte. Iš kairės į dešinę matome muzikantus: Vytautą Rusteikį, Joną Stumbrių, Liubomirą Bichnevičių, Vincą Vaitkevičių, kapelmeisterį Balį Pakštą, Andrių Mironą ir Antaną Skridulį.

uzurpatorium. Tebūnie šis mano laiškas protestas prieš tokį nepadorų elgesį".

Reikia spėti, kad laiškas liuko be atsakymo.

(Tąsa 8-tam psl.)

Now at UNION APPLIANCES

Now!
delicious coffee
Every Time!

New
AUTOMATIC
COFFEE MAKER

Automatically brews coffee to your taste. Indicator light tells you "coffee's ready". Makes 2 to 9 cups.

\$29⁵⁰

GENERAL ELECTRIC

IDEAL,
ALL-PURPOSE
MIXER!

PORTABLE
MIXER

Powerful enough to do tough mixing jobs, yet weighs less than 3 pounds. Use it in any part of the kitchen. New beater-release. 3 mixing speeds.

\$19⁵⁰

GENERAL ELECTRIC

UNION APPLIANCES

40 SO. CLINTON STREET

DEARBORN 2-4838

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

Viduryje Alfonsas Mikulskis prieš 25 metus Lietuvoje, Kaune, tarp jo suorganizuoto ir vadovauto Lietuvos radijofono okteto.

JONAS LEONAS

ALFONSAS MIKULSKIS

25 METAI SU LIETUVIŠKAJA DAINA

*"Mes padainuosim dainų dainelių,
Mes dainų dainorėliai.
Mes atdarysim dainų skrynelę,
Paleisim į vaitelę..."*

Dvidešimt penkerių metų grubus kietas vieškelis — ilgas ir sunkus kelias. Jo pradžia prie Kuršių Neringos gintarinės Baltijos žemaičių Klaipėdoje, senajame Kaune ir Gedimino Vilniuje, — toliau Viena, Berlynas, amžinųjų ledynų snieguotosios Alpės ir daugelis Vakarų Europos miestų. Pagaliau penkeri metai šiapus Atlanto.

Tai pro čia, — niekada ir niekur nė mirksniui nestabtelėjęs, visada žėruojančiu atsidavimu ir pamilimu — šven-

tuuju lietuviškosios dainos keliu jau dvidešimt penkeri metai, — taigi ketvirtis šimtmečio — ryžtingai keliauja muzikas Alfonsas Mikulskis.

O nebuvo ir nėra nė vieno lietuvių muziko, kuris šitaip kūrybingai ir Lietuvai naudingai išties šimto ketvirtį metų būtų veikęs. Tai viena išimtis — į vaidilų legendas įeinąs Alfonsas Mikulskis.

Šio sunkiai aptariamo ir ar įstengiančiai visų lietuvių su-

raus bei kieto idealisto gyvenimo kelias, jau nužygiuotas, grynai dokumentiniais bruožais brėžiamas, šitaip atrodo:

Jis gimė 1909 m. rugsėjo 14 Daglių kaime, Pušaloto vls., Panevėžio apskr. Mokėsi Joniš- (Nukelta į 7 psl.)

JERRY DOLEZAL

Padėka

Cook County
Priemiesčių
Gyventojams
Už Išrinkimą.

Malonėkite priimti mano nuoširdžią padėką už Jūsų pasitikėjimą manimi, kuri parodėte balsuodami praėjusį antradienį. Kaip Cook County komisierius aš dėsiu visas pastangas teikti daugiau naudos kauntės gyventojams ir pateisinti išrinkimą manęs į svarbų ofisą, kuri patikėjote man savo balsais.

JERRY DOLEZAL

NE AUKITE — RYTOJ GALI BUTI PERVELU!

Jei norite užtikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilus, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jie parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimė ištikus, neturėsite jokių nemalonumų.

"Mes — pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc

222 W. T. ADAMS STREET KAMBARYS 1043
Telefonas Central 6-5208

Generaliai Agentai šių Kompanijų
COLUMBIA INSURANCE COMPANY
EARL ASSURANCE COMPANY
UMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

Gas Leidimus Turintiesiems

patariama
pasinaudoti
Siegler
pečiais

VIŠI SIEGLER
PEČIAI GAZO CO.
INSPEKCIJOS
BUS
UŽTIKRINTAI
PRIPAŽINTI

SIEGLER pečiai yra pilnai automatiški. Porcelano emalius visam gyvenimui. Padaryti iš stipraus špižiaus. Viskas pilnai įrengta. Nereikia jokių priedų. Turi Honeywell kontrolę. Įrengtos dumplės. Šeši modeliai, kurie apšildo nuo vieno iki šešių kambarių.

TURIME BALTA VIRTUVINĮ STILIŲ.

SOLTIS HOME APPLIANCES
AND FURNITURE

2647 West 51st Street

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

Tel. HEmlock 4-7095

(Tęsinys iš 6-to pusl.)

kėlio vid. mokykloje, Klaipėdos ir Kauno konservatorijose.

Kauno konservatoriją baigė 1937 m., įgydamas violončelisto, muzikos mokytojo ir chorų dirigento specialybes. Vėliau kompoziciją studijavo privačiai pas prof. J. Gruodį, o kompoziciją ir dirigavimą — Vilniaus konservatorijoje 1940.

Kompozicijos žinias gilino Vokietijoje, Stuttgarte pas prof. von Albrecht ir prof. H. Hermann.

Priklausė Lietuvos šaulių S-gai, įsteigė ir dirigavo šaulių vyrų choras Klaipėdoje, Panevėžyje ir Vilniuje. Skautų Sąjungai priklauso nuo 1924.

Lietuvos valstybės radifone ir operos orkestruose Kaune grojo 1930-1932.

Violončelę dėstė Klaipėdos muzikos mokykloje ir muzikos lektoriaus pareigas ėjo Pedagoginiame institute Klaipėdoje, Panevėžyje ir Vilniuje 1938-1944. Eilę metų buvo Lietuvos Muzikos D-jos valdybos narys.

Klaipėdos Krašto Giedotojų Draugijų S-gos vyr. dirigentas 1932-1939, dirigavo 1933 ir 1937 dainų šventėse jungtiniams chorams Klaipėdoje.

Liaudies ansamblio, choro ir simfoninio orkestro Vilniaus Filharmonijoje dirigentas 1940-1944.

Šaltąją ir rūsčiąją 1940 žiemą, sausio 15 — rusų okupacijos metu — Vilniuje įkūrė Čiurlionio ansamblį, kuris nuo veiklos pradžios ligi dabar yra davęs virš 300 pasaulinės ir virš 100 religinės muzikos koncertų pusei milijono klausytojų, daugiausia kitataučių.

Suharmonizavo apie 100 liaudies dainų chorams-ansambliams ir liaudies muzikos instrumentų orkestrams, sukūrė dainų ir giesmių chorams ir solistams su fortepionu ir simfoniniu orkestru.

Muzikos reikalais rašo lietuvių spaudoje.

Į šį kraštą atvyko 1949 birželio 17. Gyvena 1205 E. 74th St., Cleveland 3, Ohio, telefonas Henderson 1-4947. Dirba fabrike darbininku.

Tai šitaip, va, maždaug, per gyvenimą eina Alfonsas Mikulskis. Tačiau jo esminė veikla ypač ryški Lietuvai netekus laisvės.

Taigi, šitojo, lietuviškąjį idealizmą nuolat visur ir visiems uždengiančiojo Alfonso Mikulskio 25 metų muzikinės veiklos sukaktuves paminėti "Naujienos" rengia didžiulį ypatingos programos čiurlioniečių koncertą šį sekmadienį, lapkričio 14 dieną.

Taip, "Naujienos", seniausias lietuvių dienraštis pasaulyje, pats pavasarį atžymėjęs 40 m. sukaktuves, dabar lapkričio 14 Amerikos lietuvių sostinėje Čikagoje sutartina kviečia visus lietuvius šauniai atžymėti ir kitus reikšminguosius lietuviškojo gyvenimo pagrindus.

7 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, NOVEMBER 13, 1954

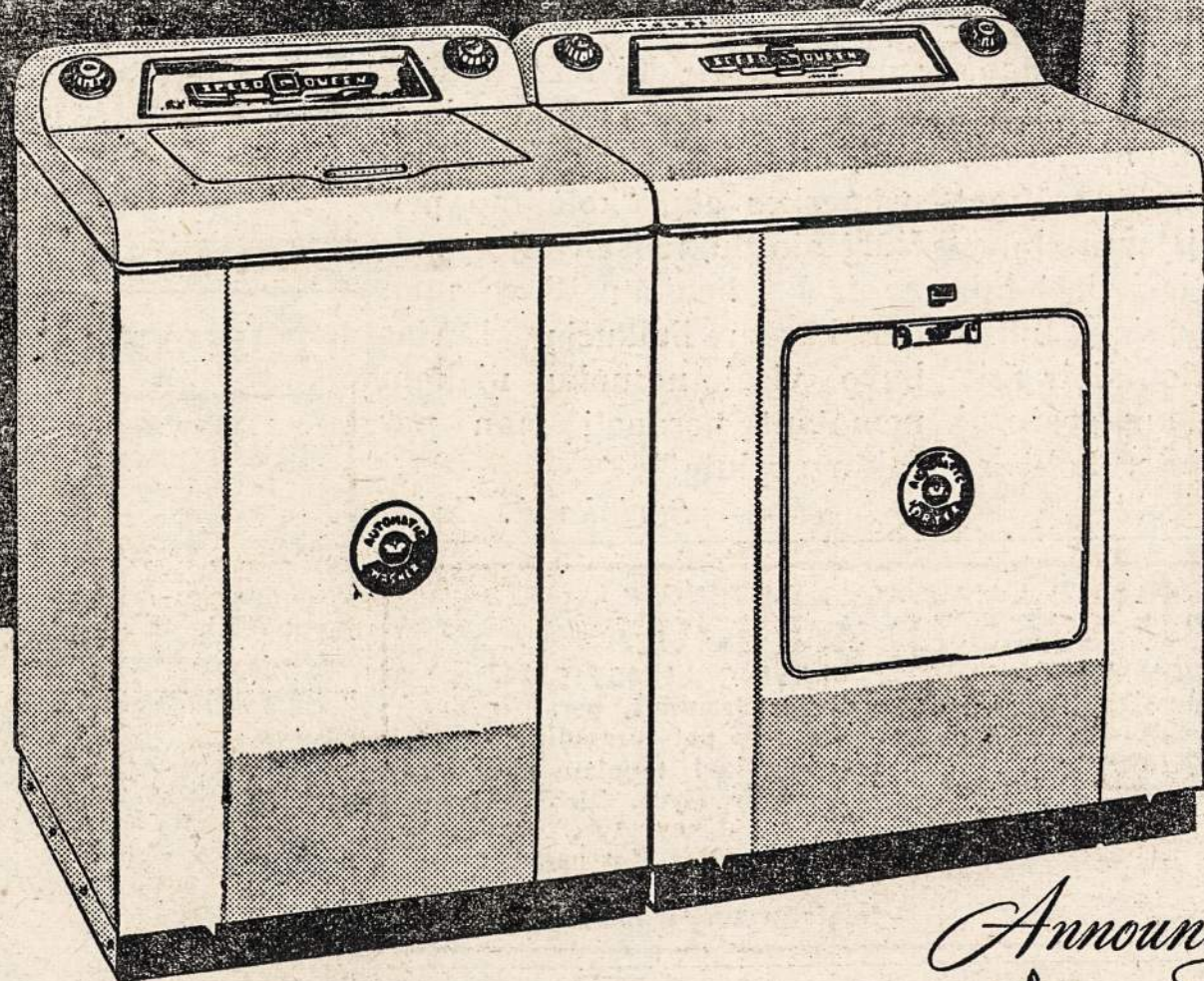

Čiurlioniečiai namie — Lietuvoje, sostinėje Vilniuje, 1942 m. — vokiečių okupacijos metu. Šį sekmadienį, lapkričio 14 d. dainuos Naujienų koncerte Sokolų salėje.

ONLY *Speed Queen*

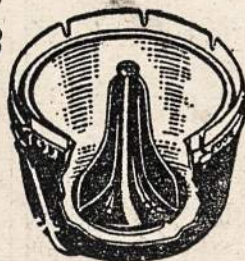
gives you all 3

1. *Breath-Taking Beauty*
2. *Cleanest Washability*
3. *No Repair Worries*

Announcing
The New '54 Royal Pair

uses Speed Queen's famous BOWL-TUB and AGITATOR principle to get CLOTHES CLEAN

The Automatic Speed Queen Washer, like the famous wringer-type Speed Queen, uses Speed Queen's time-proven Bowl Tub and Agitator principle — the fastest method known to get dirty clothes thoroughly clean.

AUTOMATIC WASHER and DRYER

Your eyes will sparkle when you see the new 1954 Speed Queen Washer and Dryer. For here, truly, are the most beautiful home laundry units in America today.

When you add this new beauty —

— to the amazing record Speed Queen has established for doing a swell job of washing and drying without repair bill worries or headaches — then you have the exact answer to what your first choice should be for a new automatic washer or a new automatic dryer.

Stop in this week for a free demonstration.

SOLTIS HOME APPLIANCES AND FURNITURE

2647 West 51st St.
HEmlock 4-7095

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

(Atkelta iš 5-to psl.)

Premjeros įvertinimas

Zinomas austrų komikas Aleksandras Girardi stebėjo sykį kažkokio nelabai gudraus veikalo premjerą. Po vaidinimo vienas iš kolegų paklausė Girardi: "Na, pone Girardi, kaip jums patinka naujas veikalas?" "Žinote", atsakė Girardi, "neklaukite, nes aš vargu ar sugebėsiu duoti tinkamą atsakymą: man atrodo, kad jau laikas vežti mane į beprotamį..." "Kodėl?", nustebo kolega. "Mat, aš, sėdėdamas pirmoje ilėje, turėjau neaiškų ir nepagrįstą jausmą, kad užpakalyje manęs dar kažkas sėdi, o šitoks įsivaizdavimas yra labai neįaukus simptomas!"

"Tauta džiaugsis..."

Karalius Pranas Juozas (1848-1916) turėjo būti išrinktas ir Vengrijos karalium. Budapešto burmistras nutarė šia proga suruošti iškilmės. "Bet", pasakė jis baronui W. "šios iškilmės turėtų būti siurprizu Jo Didenybei, nudžiuginti tautą, o vis dėlto nebrangiai kainuoti".

Pasipiktinęs burmistro šykštumu, baronas W. patarė: "Žinote, pone burmistrė, padarykime štai kaip: pakarkime jus ant iškilmų vartų. Karaliui tai bus siurprizas, tauta tikrai džiaugsis, o išlaidų iš viso nebus!"

"Nesamone..."

Goethe leido atostogas kažkur kalnuose. Pažįstami stebėjosi, kad jis dažnai išeidavo pasivaikščioti po klonį, bet niekad nelipdavo į kalnus. Vieną kartą visas pažįstamų būrys rengėsi į iškylą ir kvietė taip pat ir didįjį rašytoją. "Juk iš kalnų viršūnių kloniai ir miesteliai atrodo daug gražesni, jūs neįsivaizduojate, kokį reginį jūs pamatysite!"

"Ne", atsakė Goethe, "tai yra nesamone: nejaugi aš turiu lipti į kalno viršūnę, prakaituoti ir pavargti, ir kam? Kad pamatytčiau iš tolo tai, kur aš esu dabar!?"

Plagiatas

Neseniai miręs Emerich'as Kalman'as pasakojo: "Vieną gražią dieną pas mane atėjo du jauni komponistai, kaltindami vienas kitą plagiatu. Aš paprašiau juos paskambinti, kad galėčiau palyginti jų sukurtas kompozicijas. Deja, man neliko nieko kito, kaip tik pasakyti, kad jiems nėra ko ginčytis: jie turėtų apkalinti plagiatu ne vienas kitą, bet... Mozart'ą, kuris visai begėdiškai pavogė jų abiejų kompozicijas, juo labiau, kad tai įvyko tuo metu, kai ne tik kad jų kompozicijų dar nebuvo, bet net ir patys jauni komponistai dar nebuvo gimę".

Kerštas

Garsusis austrų komikas J. Nestroy buvo labai pasipiktinęs Vienos kepėjais: jie kepė nepaprastai mažas bulkutes, o pardavinėjo sena kaina. Vieną vakarą Nestroy išėjo į sceną, apsivilkęs švarką, užsegta ne sagomis, bet... bulkutėmis. Publika siuto iš džiaugsmo, o kepėjai patraukė garsųjį komiką atsakomybėn dėl "garbingų" amatininkų įžeidimo. Nestroy gavo pasėdėti dabo-klėje, o išėjęs į laisvę nutarė atkeršyti kepėjams. Vieno vaidinimo metu jo kolega (taip buvo susitarta) staiga paklausė: "Papasakok, Nestroy, ar smagiai praleidai laiką kalėjime?" "Puikiai, mano mielas", atsakė Nestroy, šelmiškai primerkęs akį, "kalėjimo prižiūrėtojo dukte įsimylėjo į mane ir kasdien atnešdavo man dar karštų bulkučių, kurias buvo visai nesunku niekam nematant perduoti man per rakto skylutę!"

Surinko A. Zujus

SUTVARKYKITE LAIKU SAVO AUTOMOBILĮ STASYŠ DAPKUS

3255 SO. UNION AVENUE Tel. CALUMET 5-1127
Prityręs mechanikas, turįs moderniausių įrankius, gerai ir nebrangiai pataiso karoseriją ir nudažo, taip pat sureguliuoja

motorą, kad taupiau naudotų benzina ir alyvą. Dirbtuvė yra 3231 So. Lowe Ave., įvažiuoti reikia iš alėjos. Kas negali atvažiuoti į dirbtuvę, skambinkite telefonu susitarimui.

Ar žinote ---

- Kaip reikia vertinti dabartinę Europos padėtį?
- Kaip praeitojo karo metu rusams pateko labai svarbių minų dirbimo paslaptis ir dabar bolševikai jaučiasi jūrų kelių ponais?
- Ką bendra turi tryliktojo šimtmečio Čingischanas su mūsų laikų vandenilio bomba?
- Ką ir kaip svarstė Lietuvos seimas, susirinkęs pirmo posėdžio po 1926 metų gruodžio 17 dienos perversmo?
- Kaip bolševikai rašo Lietuvos istoriją?
- Ką reiškia Europos apjungimas ir kaip į jį turėtų žiūrėti lietuviai?
- Kuo ir kaip mūsų visuomenės gyvenime labiausiai pasižymėjo dabar Australijoje gyvenantis adv. Vladas Požėla?

Siems ir daugybei kitų klausimų atsakymus rasite tik ką išėjusiame š. m. "Darbo" žurnalo 3 Nr. "Darbas" eina jau aštunti metai. Tai didoko formato, 32 puslapių, gražiais viršeliais visuomenės mokslų žurnalas. Jį leidžia kartą kas trys mėnesiai Lietuvių Darbininkų Draugija (LLD). Kaina metams \$1.00, atskiro numerio kaina 25 centai. Užsakymus ir pinigus prašome siųsti LLD sekretoriaus adresu:

N. J O N U Š K A

15 Cotton Street

Roslindale, Mass.

FINEST AUTOMATIC WASHER YET

-but at a budget price!

Here's the wonderful new General Electric Deluxe Automatic.

It'll give you the whitest, brightest wash ever! Completely automatic, and with every work-saving feature.

DELUXE AUTOMATIC

\$239⁹⁵

Formerly \$299.95 — Now

Come in for a free demonstration TODAY!

LEO BERMAN HARDWARE and APPLIANCES

1638 W. 63rd Street

HEmlock 4-6800

(1 block West of Ashland on 63rd St.)

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

Knygos, kurias myli ir protas ir širdis

TINKAMIAUSIOS ilgiems žiemos vakarams ir Kalėdų dovanoms
KNYGOS
gaunamos iki Naujų Metų beveik už pusę kainos.

ČIKAGOS SEŠELIAI. Septynios novelės, baissinės už Upton Sinclair'io Raistą; iliustruotos: 316 psl.; Kaina \$3

ŠLIUPTARNIAI. Pirmą knygą, kurioje tiek daug pasakytą apie Amerikos lietuvių gyvenimo sunkumus, vargus ir kovas dėl lietuviybės. 652 psl., Jono Šliupo, "dėdės" Šerno ir kun. Dembskio atvaizdai, kaina tik 3 doleriai.

SIRDIES RŪMAI. Am. lietuvių gyvenimo romanas; pirmas apie širdį; iliustruotas;

450 puslapių; kaina 4 doleriai.

Visos 3 knygos tik už 6 dolerius! Bet šita beprotiškai numušta kaina galios tik iki Naujų Metų. Todėl nedelskite, bet kiškite į voką \$6.00 ir siųskite: DR. ALG. MARGERIS, 3325 So. Halsted St., Chicago 8, Ill. Persiuntimo kaštus apmokame

GARSINKITĖS "NAUJIENOSE"

8 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, NOVEMBER 13, 1954

Jau pasirodė "Atolas"

LKF Australijos Valdyba jau išleido LKF metraštį "Atolas". Tai labai įdomus leidinys, kuriame į mus prabyla iš kapų V. Krėvė-Mickevičius ir dr. Vydūnas. Melbourne gyvenęs architektas V. Žemkalnis nukelia mus į vytautinę epochą ir ir supažindina su L. Stuoka-Gucevičium. Prof. M. Biržiška taria svarbų žodį Australijoje gyvenantiems tautiečiams; A. Karazijienė atveria duris į nuostabų V. Krėvės kūrybos pasaulį ir į M. Biržiškos gyvenimą; A. Zubras nušviečia rašytojo Pulgio-Andriušio kūrybą, o laureatas Pulgis Andriušis prabyla į mus gyvu vaizdeliu "Kaunas bunda".

Spaudos atgavimo sukakties proga P. Abelkis rašo vaizdelį iš spaudos draudimo laikų ir dipl. inž. V. Civiškas supažindina mus su prof. Stp. Kolu-pailos gyvenimu ir darbais.

Dailininkai Telesforas Valius, A. Rūkštelė ir Adolfas Vaičaitis rašo dailės temomis. A. Krausas supažindina su nuostabiu Vydūno gyvenimu ir darbais.

J. Kardelis gvildena LKF problemas bei J. Meiliūnas aprašo LKF veiklą Australijoje.

Leidiny papuoštas dailininkų T. Valiaus, T. Zikaro ir V. Simankevičiaus paveikslais. Leidiny gausu iliustracijų: dr. Vydūno pomirtinė kaukė ir jo dienoraščio fragmentai; Barboros Radvilaitės, Stuoka-Gucevičiaus portretai ir visa eilė paveikslų architektūrai nušviesti.

LKF metraštis "Atolas". Redagavo A. Krausas, bendradarbiaujant A. Karazijienei ir A. Zubrui. 1954 m. Melbourne, LKF Australijos Valdyba. Tiražas 200 egz. 240 psl. Kaina: Australijoje 1 svaras, kitur \$3. Gaunama: pas leidėją-redaktorių: A. Krausas, 4 Grandview Ave., Maribyrnong, Vic. Australia.

—O vis tik teisybė, kad didelis pasirinkimas rašomų ir siu-vamų mašinų, šveicariškų laikrodžių Omega, Cima ir Tissot pas KARVELI, 3322 S. Halsted St., Chicago, Ill, P. S. Taip pat taisomi laikrodžiai ir mašinos prityrusių specialistų. (Sk.).

SIUNTINIAI I LIETUVĄ

visus mokesčius
čia sumokėjus

100% apdrausta

DRABUŽIAI
GYDUOLĖS

ir t. t.

Jūsų giminės gauna be
jokių jiemis išlaidų

**CENTRAL PARCEL
SERVICE, INC.**

220 SO. STATE ST., CHICAGO
Tel. WAbash 2-9354

Atdara šeštadien, iki 1:30 popiet.

9 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, NOVEMBER 13, 1954

Visuomeniškas žmonos gabumų sunaudojimas

Daugybę metų Morris Baruch buvo deimantų pardavėjas Chicago vidurmiesty. Dabar jis perėina į restorano verslą. Jis turės kavinę vidurmiesty, kur viskas bus paruošta griežtai "košer". Restoranas teveiks 5 dienas (šeštadieniais uždaras).

Baruch paaiškino, kodėl jis perėjęs į kitą verslą: "Mano žmona tokia puiki virėja, kad būtų tiesiog gėda švaistyti jos talentą tik vienam vyrui".

Anglų kalbos pamokos

Dieną ir vakare
AMERIKOS LIETUVIŲ
MOKYKLOJE
816 West 33rd Place
CHICAGO 8, ILL.

"NIDOS" knygų klubas

Londonė, Anglijoje, jau yra išleidęs eilę knygų ir nusistatęs kiekvieną mėnesį patiekti skaitytojui po naują vertingą knygą. Užsiskaitantieji knygas skaitomi klubo nariais ir jįems kiekviena knyga tekainuoja tik po vieną dolerį.

Tai yra pirma ir labai gera proga papildyti savo bibliotekas naujomis, idomiomis knygomis. Šiuo laiku yra gauta:

1. Br. Daubaro "Duonos Beieškant"—124 pusl. knyga, kurioje atpasakojami vokiečiai R. Lipertaitės išpūdžiai, jos išgyventi per 6 metus, šiandieninėje bolševikų pavergtoje Lietuvoje.

2. Vyt. Alanto "Svetimos Pagairės"—256 pusl. knyga. Novelės, feljetonai ir apsakymai. Pastarąją jau mūsų periodinės spaudos puslapiuose recenzantai suspėjo tinkamai įvertinti.

Šios ir išleisimos kitos "NIDOS" Knygų Klubo knygos užsisakomos adresu:

"NIDA" BOOK CLUB,
care of J. Janulaitis,
4510 So. Hermitage Ave.
CHICAGO 9, ILL.

Pirkite JAV taupymo bonus.

Taupymas yra turtingumo šaltinis

Pradėk taupyti tuojau... Mes mokam aukštus dividendus.
Mūsų bendrovės laikomi pinigai apdrausti iki \$10,000.00.

MIDLAND SAVINGS AND LOAN ASS'N.
4038 Archer Avenue Tel. Lafayette 3-6719

Sekretorius AUGUST SALDUKAS

Už Taupomus Pinigus Mokame 3½ Nuošimčio

Reikalaukite visur lietuviško likerio

MIDUOLIS

Tavernos ir likerio parduotuvės turi kreiptis į

CASEY & EVANS
DISTRIBUTORIŲ

6343 So. Ashland Avenue
Telef.: RE 7-9000

Nepraleiskite progos įsigyti pirmąjį leidinį

LIETUVIŲ SIMFONINĖS MUZIKOS

Plokštelių

Išleidžiamas ribotas skaičius — kiekvienas egzempliorius numeruotas.

(Long playing — 33½ RPM)

LEIDINYJE: Lietuvos Himnas, Gruodžio "Lietuvoje",
Bacevičiaus Simfonija Nr. 1,
Jakubėno "Legenda" ir "Rapsodija"

SIMFONINIŲ ORKESTRA DIRIGUOJA
JERONIMAS KAČINSKAS

IDEALI KALĖDŲ DOVANA — UŽSAKYKITE DABAR — KAINA \$5.00

CURTAIN CALL CONCERTS, INC.

4424 FURMAN AVENUE
BRONX 66, N. Y.

VERAVOX Masterpiece Records.
UŽSAKYMO KUPONAS

Prašau atsijusti..... egz. lietuvių simfoninės muzikos plokštelių. Plokšteles ir persiuntimo išlaidas sumoku, plokšteles pristatant COD.

Vardas.....
Adresas.....

MUTUAL FEDERAL SAVINGS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų ši bendrovė pergyveno karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, ir savo taupytojams išmokėjo kiekvieną sutaupyta dolerį.
- Aukštus dividendus išmokėjo visada be perstoјimo.
- Partrauksim jūsų pinigus iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.

PRADĖKITE TAUPYTI ŠIANDIEN!

AND LOAN ASSOCIATION

2202 W. Cermak Road, Chicago 8, Ill.
JOHN J. KAZANAUSKAS, Pres.
Tel.: Virginia 7-7747

ISTAIGOS VALANDOS: Kasdien nuo 9 ryto iki 5 valandos po pietų. Ketvirtadieniais nuo 9 valandos ryto iki 8 val. vakaro. Trečiadieniais visai neatidaro.

KULTŪROS PASAULY

— *Bergen Evans* (Alfred A. Kopf) neseniai išėjusioje savo knygoje "The Spoor of Spooks and Other Nonsense" bando logišku galvojimui išaiškinti žmonių palinkimą mitologijai. Jo aprašomoji medžiaga siekia tolimuosius viduramžius, renesansą, moderniąją erą ir mūsų laikus. "Viliaus Tello" istorija išvestina iš to pačio psichinio žmonių palinkimo, koks prisidėjo prie fašizmo iškilimo, prie Teresės Neumanaitės ir kitų moterų pretenzijų, kad jos gali gyventi be reikiamo maisto ar prie Roberto Hutchinso įsitikinimo, kad vienu žvilgsniu galima perskaityti ištisą knygos puslapį. Įdomiai autorius apibūdina šių dienų amerikietį, kurio palinkimą ir meilę automobiliui vadina "autointoksikacija". Evans galvoja, kad amerikiečio simbiozė su automobiliu yra tipingų socialinių aplinkybių išdava, kuri virto perdėtu įsikalbėjimu.

— *Pearl S. Buck*, Nobelio premijos laureatės, knyga "My Several Worlds: A Personal Record" skaitoma yniu geriausių, Azijos reikalus liečiančių, leidinių, kurie pasirodė ši rudenį. Autorė yra išgyvenusi Kinijoje apie 40 metų ir apie vietos žmones yra parašiusi keletą romanų, kaip "Geroji žemė", "Sūnūs" ir kt.

— *Arthur Joyce* knyga "Muskvos Kremliuje" (In the Moscow Kremlin) supažindina Va-

karų pasaulį su Kremliaus pastatų architektūra, istorija ir juose esančiomis meno vertybėmis. Knygoje telpa daugiau, negu 130 iliustracijų. Tai bene pirmas Vakaruose leidinys, kuriame žvelgiama į Kremlių, kaip į istorinio meno centrą.

— *Carl Sandburg*, kurį Hemingvėjus laiko tinkamiausiu amerikiečiu Nobelio premijai gauti, savo milžinišką biografinį veikalą apie Linkolną sutrumpino mažai, populiariai laidai.

— *Robert Shaplan* (Alfred A. Knopf) savo naujojoje knygoje "Free Love and Heavenly Sinners" pasakoja apie 19 šimtmečio skandalą sukėlusį kunigą Beecher-Tilton, kuris savo griežtais pamokslais propagodamas absoliučią skaislybę, sugebėjo suvedžioti visą eilę ištėkėjusių moterų. Autorius pateikia autentišką medžiagą, kuri paimta iš išlikusių dokumentų.

THANKSGIVING GREETINGS TO ALL OUR FRIENDS

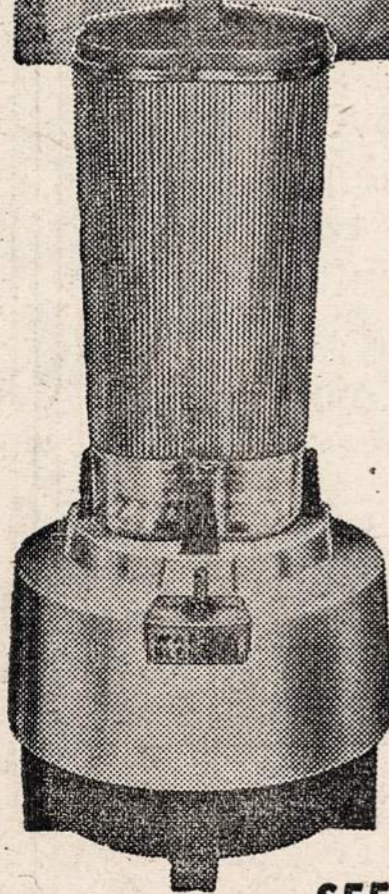
MAX C. SEIBERLING AND ASSOCIATES
LICENSED LAND SURVEYORS

Professional Engineers
Municipal Improvements
Dependable service since 1926
Large or small surveys given equal attention.
Photostats — Blue Prints

155 N. SCOTT STREET. Phone 5814
JOLIET, ILLINOIS

— Savo auka palengvink senelių sunkias tremties dienas!

WARING BLENDOR MAKES FOOD FOR YOUR BABY FRESH FROM YOUR TABLE

Yes! You can actually make food for baby from the fresh meats, fruits and vegetables right off your own table in seconds! And just the right consistency for your child. Makes transition easy from pureed to chopped to adult foods. Saves plenty of dollars over the price of canned prepared foods too.

FREE!

Child Feeding Guide Prepared by noted Home Economist. Get your free copy today!

SEE IT TODAY AT

GLASER'S FURNITURE & APPLIANCE CO.

5115-5123 So. Kedzie Ave. Prospect 6-1790

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS.

10 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.—SATURDAY, NOVEMBER 13, 1954

PASIMATYKITE SU STANLEY LITVINU

APIE JŪSŲ INSULIACIJOS PROBLEMAS
DABAR YRA LAIKAS ĮRENGTI SAVO NAMĄ ŽIEMAI

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materiolių.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

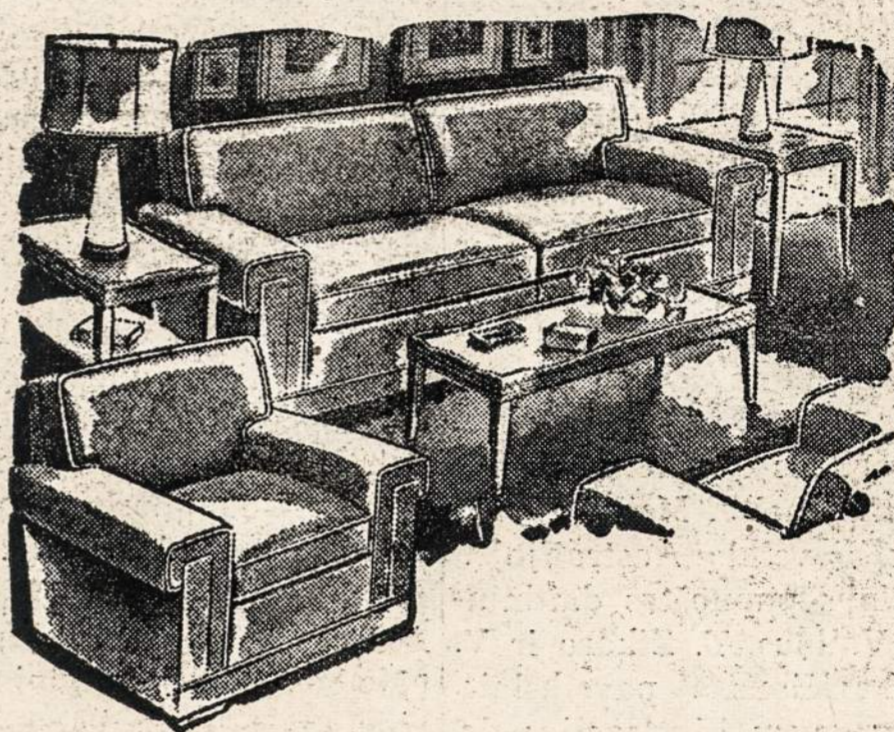
3039 SO. HALSTED STREET Tel. VICTORY 2-1272
STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

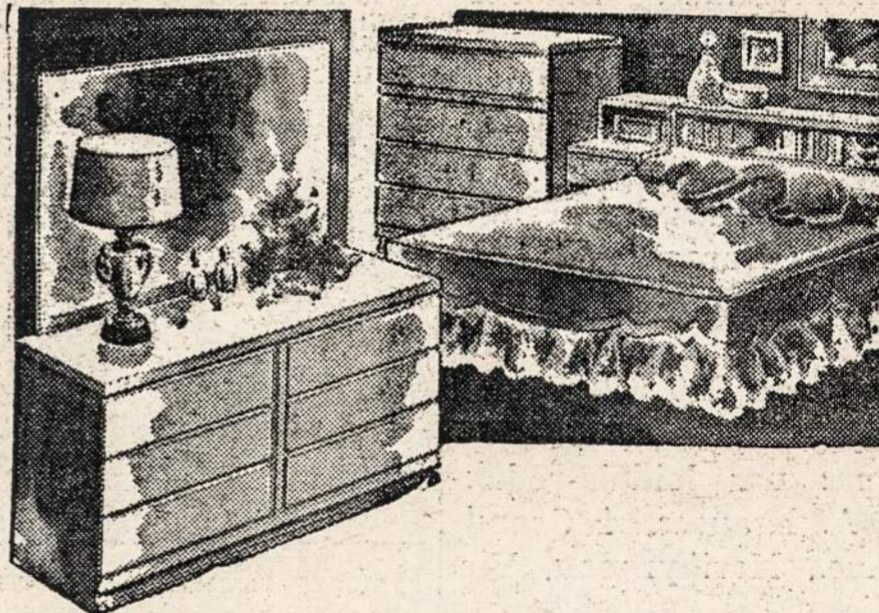
Sekmadieniais 10-5 val. neskaitoma taksų.

Prekės be sugadinimų, brokų, 1955 metų stiliaus.

Klientų sąskaitos neparduodamos Finance Co.

Didelis pasirinkimas svečių kambario baldų, nylon, vilnų, naujausių medžiagų ir spalvų, garantuota 10 metų. \$14900
Dviejų dalių sofa ir fotelis

Čia rasite moderniausių miegamojo kambario baldų. Europietiško ir vietinio stiliaus ir skonio, ažuolo, raudonmedžio, riešuto, vyšnios ar kriaušės medžio.

Penkių dalių puikus miegamasis: dviguba komoda, \$16900
chest, lova, dvi lempos, kilimėlis

Penkių dalių chromo setas virtuvei, formica viršumi, parduodamas už \$69.00, pas mus ši mėnesį tik \$3900

FURNITURE CENTER, INC.

IMONĖS VEDEJAS JUSTAS LIEPONIS

3224 South Halsted Street

Telefonas: Victory 2-4226

Atidaryta pirmadienį, ketvirtadienį 9-9:30 val. Kitomis dienomis 9-6, sekmadienį 10-5.

Čiurlionio Ansamblio kanklininkės

JONAS LEONAS

APIE NAUJIENŲ KONCERTO PROGRAMĄ IR ČIURLIONIEČIŲ ATVYKIMĄ CHICAGON

(Paskutinės informacijos iš čiurlioniečių buveinės)

Švelnučiai lapkričio spinduliai sklaidosi po milijoninį Erie ežero pakrančių Clevelandą. Lyg ir geltonuoja lapai vėl gyventų vasaros dienas.

Tuo tarpu gausioji šio didmiesčio lietuvių visuomenė su pasigėrėjimo jausmu išlydi šio šeštadienio ankstų rytą dviem autobusais pas Jus, Mielieji čikagiškiai, į seniausio ir garbingojo dienasčio "Naujienu" vakarą, savo pažibą čiurlioniečius!

Jie atvyksta persikrovojant ilgiais amžiais sukauptais lietuvių tautos lobiais: lietuviškąja daina — muzika ir lietuviškuoju šokiu!

Ar Jūs, Mielieji čikagiškiai, ateisite į jų didžiąją puotą šį sekmadienį, lapkričio 14, Naujienu vakare? Nuoširdžiai tikiu, jog taip! Tad laimės Jūsų lietuviškajam džiaugsmui!

Autobusas — ne traukinys, minučių neapskaičiuosiu. Tačiau manoma, jog apie 4 val. šeštadienio pavakare prie Lietuvių Auditorijos išlips čiurlioniečiai. Laimingos kelionės!

Čiurlioniečiai todėl atvyksta

šeštadienio pavakare, kadangi juos viešnagėn tą dieną kviečiasi Jūsų Lietuvių Vyrų choras. Jūs šie, atmindami anuomet savąjį viešėjimą pas čiurlioniečius, priima dabar svečius. Tai šauni dainuojančiųjų lietuvių tradicija.

Puikųjį sekmadienio koncertą turėsite galimumo visi išgirsti ir pamatyti čiurlioniečius "Naujienu" vakare!

Dalyvaus: mišrus, vyrų ir moterų chorai; moterų kanklių orkestras ir tautinių šokių grupė.

Programoje: lietuvių kompozitorių originalūs kūriniai, laisvai stilizuotos liaudies dainos ir harmonizuotos liaudies dainos.

Ansamblio solistė — Aldona Stempuzienė bei solistai: Regina Malcanaitė - Petrauskienė, Antanas Kavaliūnas, Aleksas Liutkus, Vytautas Giedraitis, Mykolas Venclauskas.

Tesudrebina čiurlioniečių dvasia Chicagos bei apylinkių lietuvius ir teatskleidžia lietuvių meno lobius amerikiečiams!

SAUGESNĖS vietos taupymui niekur nerasite. Kiekviena sąskaita apdrausta iki \$10,000. Penkiasdešimt penki metai patvrimo ir draugiško pataravimo.

Štabas kalba lietuviškai

DISTRICT SAVINGS

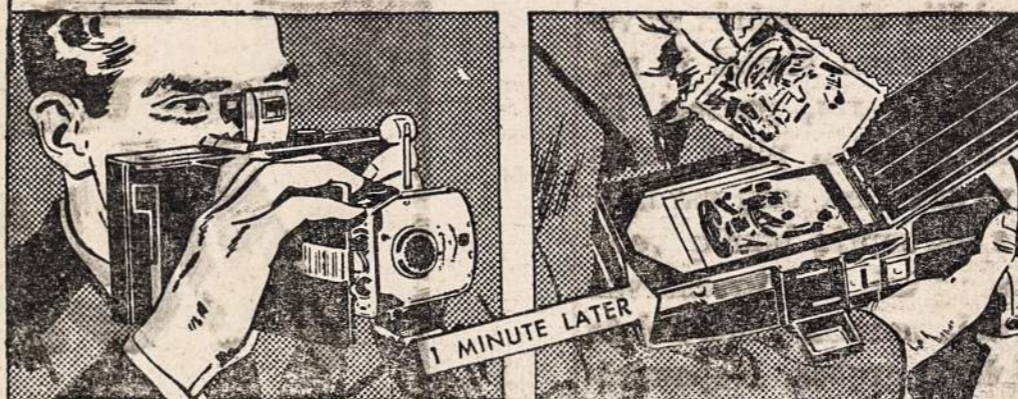
and LOAN ASSOCIATION

3430 South Halsted Street

Now at American

FURNITURE AND RADIO STORES

*Finished pictures
in a minute!*

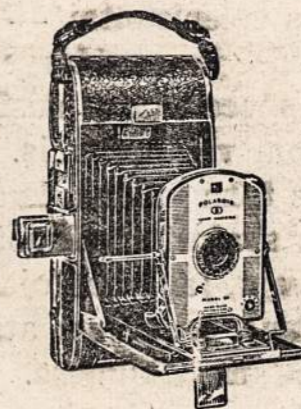

Snap it!

See it!

WITH A POLAROID
Land CAMERA

Think of the fun you can have with a camera that gives you the finished picture in a minute! Show your guests their pictures while the party is still going on. Make sure you've got once-in-a-lifetime vacation scenes, weddings, family gatherings. Only the Polaroid Camera lets you see your pictures as you take them — at the very moment they mean the most.

Permanent pictures...
from a guaranteed camera
... in 60 seconds.

AMERICAN Furniture and Radio Stores

1523 NORTH MILWAUKEE AVENUE

Tel.: HUmboldt 6-5000

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

Poezijos konkursas ir reklama

LAISVOJI TRIBUNA

Džiugu konstatuoti, kad mūsų biznierių ima daugiau domėtis menu ir globoti jo atstovus. Tai, gi, reikėtų laikyti gražiu gestu ir dviejų turtingų bendrovių įsijungimą į vieno dienraščio paskelbtą poezijos konkursą, paskyrus II premijai 50 dol. ir III premijai 20 dol. Tenka tik suabejoti, ar jos pakankamai reprezentuojasi, nerasdamos galimu didesnėmis aukomis paremti šį svarbų mūsų literatūriniam gyvenime įvykį. Ir, be to, ar jos galės nusikratyti priekaišto, jog daro tai pirmoje eilėje reklamos dėlei. Dar iki konkurso baigiamosios datos tolakai, o jos jau spėjo spaudoje pagarsėti. Viską vainikuos premijų įteikimo iškilmės, kur bus paleisti pagyrimų smilkalai. Po to nuaidės tai viskas dar spaudyje ir radijo pranešimuose. O jeigu pasvarstyti, kad reklamai, kuria šiaip pagrįstas čionykštis ekonominis gyvenimas, išleidžiami šimtai ir net tūkstančiai dolerių, prašosi išvada, kad už labai pigią kainą jos pelnys sau mecenatų vardą ir pagyvins varomųjų biznių veiklą. Panašu į tai, kad investavus pav. 20 dol., norima gauti keletą šimtų dolerių gražos. Nepamirškime dar, kad pravedęs konkursą dienraštis pasilieka sau teisę spausdinti konkursan pristatytus eilėraščius ir skaityti juos radijo valandėlėse. Atsiet, gali neprasilenksime su teisybe, sakydami, kad prie užkurto didelio lauko mažiausiai susišildys sugrubusias nuo fabrikinio darbo rankeles patys solenizantai — poetai ir, berods, jie pasidarys anų bendrovių mecenatais, susikeisdami su jom vaidmenimis. Premijų dydis toks kuklus, kad negalima net svajoti atvažiuoti Čikagon (atveju, jei laimėtojai gyvena atokiau) premijom atsiimti, dalyvaujant iškilmėse. Vargiai tik tiek gerbdami poeziją galima tikėtis didelio poetų aktyvumo. Daug kuklesni yra mūsų studentai — jie ruošdami poezijos konkursą su pirma premija 25 dol. vertės pavadino premijas simbolinėm. O šiuo atveju paskirtos premijos mažiau, negu simbolinės. Poezija nėra žaidimas ar kryžiažodžių išsprendimas, ar mįslės išpainiojimas, kad būtų galima galvoti, jog skirtos premijos gali būti pakankamu atpildu už talento švystelėjimą. Ir tai aptariame šį prielaida, kad kūryba aplamai gali būti vertinama "rinkos" kainomis. Ir neturėtų nuskambėti paradoksu tvirtinimas, kad rinktiniam eilėraščiui sukurti, juoba, jei jis bus 3 puslapių apimties (konkurso sąlyga maksimumas) reikia didesnio susikaupimo, įkvėpimo, labiau talento įvilkti į puošnųjį rūbą lakios vaizduotės dvaisios kūdikį, negu parašyti abejotinos vertės romaną, kuris kartais pasirodo, lyg povandeninė uola, mūsų rinkoje. Man atrodo, kad, ruošiant tokio masto konkursą, reikia plačiau apsidairyti ir, nesuradus aukotojų, norinčių

stambesniom pinigine aukom pateisinti mecenato vardą, sudaryti didesnę talką. Tikėkimės, kad nuoširdžių poezijos bičiulių nepristigs. Kiekvienas doleris bus su dėkingumu priimtas.

Ir tuo būdu bus galima sulipdyti padoresnes premijas. O jei manoma kitaip, verčiau neskubėti ruošti panašius "simbolinius" konkursus.

—St. Vazbys

— Mažieji lietuviukai tremtyje nori mokytis. Padėk jiems savo auka!

DĖL NAMAM REIKMENŲ VISUOMET LANKYKITE ŠIĄ

ERDVIĄ IR PATOGIĄ SENIAUSIĄ LIETUVIŲ BENDROVĖS KRAUTUVĘ

PROGRESS FURNITURE CO.

4181-83 ARCHER AVE.

Tel.: LAfayette 3-3171
Brighton Parko Kolonijoje.

KAS DIENĄ ČIA RASITE DIDŽIAUSIAS PREKIŲ VERTYBES Naujausių madų, gerųjų išdirbysčių rakandų, kaurų, pečių, televizijos aparatų, refrigeratorių, plovyklų, vaikams rakandų ir visų kitų namam reikmenų. LENGVI IŠSIMOKĖJIMAI PRITAIKOMI VISIEMS.

OUR EXTRA SPECIAL BUY!

New 1955

G-E 21 INCH CONSOLETTTE

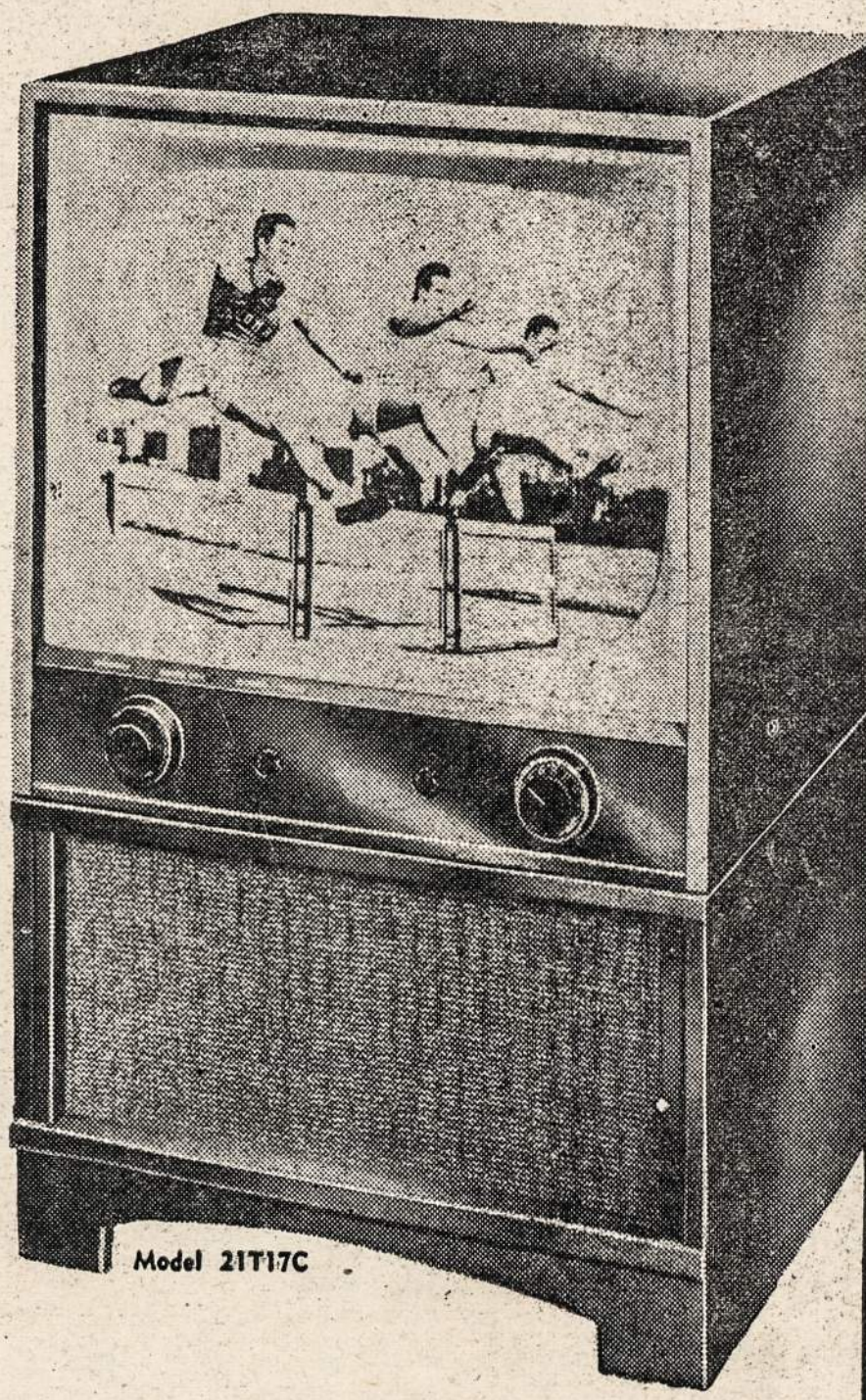
FOR THE PRICE OF A 17" SET

252 Square Inches of Picture...Larger Than Many Other 21-Inch Screens

EXCLUSIVE G-E FEATURES

- ★ G. E. Black Face Tube for true lifetime pictures
- ★ Rich, cordovan brown cabinet with swivel casters
- ★ G. E. Dynapower Speaker for lasting tonal quality
- ★ Area Switch for best pictures from both near and far
- ★ New Cascade Tuner for superb picture quality
- ★ Removable safety glass for easier cleaning
- ★ Power Transformer for faster warmup and long tube life
- ★ Price includes taxes and full year picture tube warranty and 90 days on parts

\$189⁹⁵

LEO BERMAN HARDWARE and APPLIANCES

1638 W. 63rd Street

HEmlock 4-6800

(1 block West of Ashland on 63rd St.)

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS